

Az Ige növekedése

Lekció: Lk. 22.7-30
Textus: ApCsel. 20.17-38

2009. nov. 1.
Gazdagrét

Egy vezető a vezetőknek

Pál búcsúbeszédének minden részlete életszagú. Messziről látszik, hogy nem a szentíró által megkomponált beszéddel találjuk magunkat szemben. Lukács, aki mindezt lejegyzí, szemtanúként van jelen Milétoszbán, ahová Pál elhívja annak a gyülekezetnek a vezetőit, amelyben két éven keresztül hirdette az evangéliumot. Két év alatt a közös örömök és kudarcok, eredmények és veszteségek mély szeretetkapcsolatban forrasztották egybe az apostol és a gyülekezet tagjai szívét. Pál azonban, a Szentlélektől vezetve, sőt, kényszerítve, Jeruzsálembé tart, ahol fogság és üldöztetés vár rá. Éppen ezért a búcsú nem mentes a heves érzelmektől: könnyek, ölelések, csókok és imádság kíséri.

Egy távozó vezető a helyébe lépő vezetőknek intézett szavait olvastuk. Pál beszél arról, hogy mit tett Efézusban, hogyan volt jelen közöttük. Szól arról, ami az efézusi gyülekezetvezetőkre (presbiterekre, azaz pásztorokra) vár a jövőben. Mégis, mindaz, amit Pál kifejt, nemcsak egy gyülekezet vezetésére áll, hanem minden vezető, azaz mindenki, aki felelősséget hordoz, akire mások rábízattak, tanulhat belőle. Isten Igéje arra hív ma bennünket, hogy legyünk krisztusi vezetők. Először azt járjuk körül, hogy mit jelent krisztusi vezetőnek lenni? Majd azt vizsgáljuk meg, hogyan bontakozik ki ez a vezetés az életünkben, melyek ennek jellemzői? Végül tegyük fel a kérdést: ha minden vezetői felelősségtől megszűnünk egy napon, milyen búcsúzást álmodunk arra a napra?

I. A krisztusi vezető minden szerepében Jézust szolgálja

Milyen értelemben mondhatjuk el Pálról, hogy krisztusi vezető? Efézusi szolgálata annyira gyümölcsöző volt, hogy mind munkatársa, Lukács, mind ellenfele, Demetriosz megállapítják, hogy igehirdetése, tanítása egész Kis-Ázsiában tömegeket nyert meg. (ApCsel. 19.10, 26). Ennek az a magyarázata, hogy Efézusban, központi város lévén, sokan fordultak meg a közelebbi-távolabbi városokból, és közülük számosan Krisztus követőiként tértek haza. Az efézusi szolgálat következtében gyülekezetek születtek Kolosséban, Laodiceában, Hierapoliszban., stb. Pál nyilvánvalóan krisztusi, Jézus Krisztus szolgálatában álló vezető, mondhatjuk, hiszen hatalmas eredményességgel munkálkodott Krisztus ügyében. Mégis, amikor az efézusi presbitereknek számot ad munkásságáról, nem az eredményeket hangsúlyozza, hanem valami egészen mást: „szolgáltam az Úrnak...”, és: „még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem ... azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól ... kaptam.” Pál tehát elsősorban úgy látja a tanítását, az evangélium hirdetését, a gyülekezet alapítását és vezetését, mint ami az Úr Jézus Krisztus szolgálata. Ezzel együtt önmagát úgy látja, mint aki mindenben Jézus Krisztus (rab)szolgája, és csak ezen belül és ez után apostol, tanító, gyülekezet alapító. Vajon attól volt Pál apostol vezetői munkája Jézus

szolgálata, mert gyülekezet alapított és vezetett, vagy attól, hogy amit tett, Jézus nevében, Jézus felhatalmazásával, Jézust szolgálva tette? A kérdés számunkra így éleződik ki: mi, Jézus követői, akkor vagyunk krisztusi vezetők, akkor végezzük az Úr munkáját, ha lelkészek, misszionáriusok vagyunk, vagy amikor gyülekezeti szolgálatot végzünk, - vagy akkor is, amikor életünk minden más területén, minden más szerepében vagyunk jelen? Mindannyian vezetők vagyunk az élet különböző területein, ahol felelősség és más emberek bízottak ránk. A családban vezető vagy, mint édesanya, édesapa, nagyszülő, idősebb vagy erősebb, tehetősebb testvér, stb. A munkahelyen lehetünk formális vagy nem formális értelemben vezetők. Vezető egy tanár, akire gyermekek, diákok bízottak; nyilvánvalóan vezető intézmény vagy vállalkozás igazgatója, vagy kisebb egységek irányításával megbízott személy, de vezető az is, akinek formálisan nincs ilyen szerepe, de mégis meghatározó abban, hogy milyen légkörben, stílusban, becsületességgel zajlanak a mindennapok a munka világában. Vezető vagy az iskolában az osztálytársak között, akikre hatással vagy, akik követnek, és vezetői szerepeink lehetnek a civil szférában is. Lehetséges, hogy mindezek a felelőségek, megbízások, szerepek – amelyek életünk jelentős részét teszik ki, sokkal többet, mint a gyülekezeti szolgálat – kívül állnak Jézus szolgálatán? Lehetséges, hogy ezekben nem krisztusi vezetők vagyunk, hiszen az utóbbi csak az „egyházi munkára” vonatkozik? Lehetséges, hogy valaki Jézus Krisztus követőjévé lett, de mindezeket a területeken nem Jézus, hanem valaki vagy valami más szolgálja? Nem lehetséges, lehetetlen!

Jézus Krisztus megváltottjaként alapvető elhívásod, hogy amit a családban, a munkahelyen, a pihenés vagy szórakozás világában teszel, az mind Jézus szolgálata. Arra hívlak, hogy a mai napon, Pál vezetői önismerete alapján gondold végig, hogyan szolgálod, hogyan szolgálhatod Jézus Krisztust ezekben a megbízásokban! Mivel időnk legnagyobb részét a munkahelyünkön töltjük, különösen erre fogok ma fókuszálni, tudván, hogy közel sem egyértelmű, magától értetődő és könnyű ott megélni, hogy krisztusi vezető vagy. Mégis, ha téged is az feszít, ami Pál apostolt, hogy elvégezze futását és betöltse a szolgálatot, amit Jézustól kapott, nem kímélheted meg magadat attól, hogy birkózzál ezekkel a kérdésekkel.

Nem régen egy kurzus résztvevőiként többünknek lehetősége volt arra, hogy egy Budapest környéki gyülekezet négy elkötelezett tagját látogassuk meg a munkahelyükön. A látogatások célja az volt, hogy mi magunk is szembesüljünk a kérdéssel: mit jelent Jézus szolgálata a munkahelyen? Mit jelent krisztusi vezetőnek lenni ott, ahol a legtöbb keresztény ember nem tekinti magát „szolgálatban állónak?” Mindegyik testvérünktől megkérdeztük, mit jelent neki keresztény emberként jelen lenni a munka világában. Az első utunk az egyik parlamenti párt központjába vezetett, ahol az egyik meghatározó országos politikus, a párt szűkebb vezetésének tagja, országgyűlési képviselő fogadott. Az illető nagyon őszintén beszélt arról az útról, hogyan lett Krisztus követőjévé néhány évvel ezelőtt, és milyen etikai kérdéseket vet fel számára hite. Mi az, ami keresztény emberként vállalható egy kampányban? Hogyan kezelje a szembenálló politikai fél egy-egy tagja iránt alkalmanként megjelenő indulatot, gyűlöletet? Szólt arról, hogy döntéseik végső felelősségét Isten előtt kell elhordoznia. Arról a lelkiismereti feszültségről is beszélt, hogy ma Magyarországon egy politikus (még ha nem is lop, akkor is) sokkal nagyobb anyagi biztonságban él,

mint az egyre jobban elszegényedő többség. Nincsenek azonnali és könnyű válaszok, de nyilvánvaló volt, hogy ez az ember krisztusi vezetőként éli meg hivatását. Utána egy nagy bankban találtuk magunkat, egy projektvezető társaságában. Feladata egy-egy projekt lebonyolításra szerveződő csoportot vezetni, irányítani a munka határidőre és jó minőségben történő elkészülése érdekében. A kérdésre, hogy keresztény emberként miben látja, hogy ebben a munkakörben az Urat szolgálja, csak annyit tudott mondani, hogy ezáltal tartja el a családját. Arról is szólt, hogy alkalmanként, amikor a projekt elakadni látszik, megoldhatatlan probléma vetődik fel, imádkozik, és Isten segítségét kéri. Vajon krisztusi vezetőként van jelen? A bankból a Harley Davidson motorszerelő műhelybe vitt az utunk. Az a keresztény testvérünk, aki itt dolgozik, megtanította a kollégáját, hogy Isten nevének gyalázása helyett Süsü a sárkány cirkuszműsorát szórja... Beszélte arról is, hogy milyen kihívások érik keresztény emberként a Harley Davidson motoros találkozókra... Mint krisztusi vezető a családban is, úgy döntöttek hitoktató feleségével, hogy hetente három napot ő van otthon GYED-en a gyerekekkel, hogy párja is kimozduljon az állandó otthoni gyermekprogramból. A főnöke pedig elfogadta ezt a döntést. A nap utolsó látogatása egy kisebb hangstúdióba vitt, ahol az egyik tulajdonos és a munkát irányító igazgató vendégei voltunk. Munkája jelentős része reklámfilmek hangjának elkészítése, ami a megélhetésért szükséges, viszont lényegében maga is szemétnak találja a végterméket. Volt olyan megbízása, amit nem vállalt el – bár nagyon kiélezett a piaci verseny - annyira szembement alapvető meggyőződéseivel. Igaz, hogy kisebb mennyiségben olyan filmek szinkronizálását is végzi, amelyeket valóban értéknek tart, de napi 12-13 órát dolgozik, amihez ha hozzáadjuk a napi 2 óra utazást, könnyen láthatjuk, hogy alig marad ideje, ereje hétköznapi családjára, gyermekeire.

Mit jelent krisztusi vezetőnek lenni ebben a helyzetben? Mi jelent, hogy életünkkel mindenhol Jézus Krisztust szolgáljuk? Mindannyian (ha nem vagyunk lelkészek), ilyen és ehhez hasonló helyzetekben töltjük el életünk jelentős részét. Meggyőződésem, hogy nincsenek gyors, könnyű, és olcsó válaszok, de ugyanakkor az sem út, hogy nem harcoljuk meg ezeket a kérdéseket. Ha az életem teljessége Jézus Krisztus szolgálata, ha krisztusi vezető vagyok ott, ahol életem a mindennapjaimat, akkor újra és újra az Úr elé kell állnom: Uram, hogyan szolgálhatlak ma téged? Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?

II. A krisztusi vezető nem uralkodik, hanem szolgál

Hogyan szolgálta Jézust Pál Efézusban? Számos dolgot felfed magáról, amelyek – ha teljes életünk Jézus szolgálata – a krisztusi vezetésben nemcsak a gyülekezetben, hanem a munka világában is követendőek, még akkor is, ha szembemennek az általánosan elfogadottal és elvárttal. Három ilyen szempontot emelek ki.

A krisztusi vezető nem kizárólag az eredményeiről, hanem egész életének tisztességes voltáról ismerszik meg. Pál: *„Ti tudjátok, hogy az első naptól fogva, amelyen Ázsia tartományába léptem, hogyan viselkedtem közöttetek az egész idő alatt: szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyek és megpróbáltatások között.”* Pál azzal is kezdhethetné, hogy ti látjátok, mit értem el – de nem ezt akarja rábízni a jövő vezetőire. Tudja, hogy nem pusztán az eredmény minősíti, hanem az egész élete. Ezzel

az étellel pedig szabad lelkiismerettel áll a rábízottak elé: mivel átlátható volt közöttetek a viselkedésem, mivel nemcsak az eredményeimet láttátok, és nemcsak a tanításomba engedtem bepillantást, hanem ismeritek a mindennapjaimat, a viselkedésemet, azt, ahogyan a pénzzel bántam, ahogyan együtt dolgoztam másokkal, ahogyan imádkoztam a nehéz helyzetekben, ahogyan odaálltam a gyengék, erőtlének mellé, ti is ugyanezt tegyétek. Így fogalmaz kicsit később: „*Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra...*” Azaz nemcsak a nyájra, ami, fogalmazzunk így, a munkájuk, ahol eredményeket szeretnének elérni mint vezetők, de magukra is gondot kell viselniük. Nyilvánvaló ez a családi összefüggésben: nem azt tanulják meg gyermekeink, amit mondunk, hanem azt, amit élünk. Ugyanakkor a munka világában egészen mások a szempontok: nem számít, hogy jó és hűséges férj vagy feleség vagy-e, hogy jó szülő vagy-e, hogy tisztességes és emberséges vagy-e, hogy foglalkozol-e a rád bízottak jólétével, – csak az számít, hogy hatékony, eredményes vezető légy. A piaci feltételek az eredményt várják tőled, az minősít, Krisztus azonban jóval többet vár a krisztusi vezetőtől: egy egész élet tisztességét, becsületét, egységességét. Bizonyos területeken iszonyatos nyomás helyeződik a vezetőre, és lehet, hogy Krisztus iránti hűsége azt jelenti, hogy elhagyja azt a pozíciót. Légy ebben erős, és légy bátor: nem az eredményességed, és nem is a megkeresett pénz által töltöd be szolgálataid, hanem azáltal, hogy minden körülmények között Jézust szolgálod. A krisztusi vezető élete átlátható, tiszta és igaz.

Másodszor, a krisztusi vezető szolgál, és nem uralkodik. Szókratész így tanította a vezetés nagy és igaz paradoxonját: „*A legjobbak nem kívánnak pénzért uralkodni, sem megbecsülésért, sem az uralkodásból nyilvánosan fizetséget húzva zsoldosnak minősülni, sem tolvajoknak, az uralomból titkon hasznot orozva. És becsvágyból sem kívánnak uralkodni, nem lévén becsvágyók. Kényszeríteni kell őket és büntetni, hogy uralkodni akarjanak. ... Azt hiszem, ha az állam csupa jó emberekből állna, az mind azért tusázna egymással, hogy ne uralkodjék; ebből világosan kitetszik, hogy az igazi vezető nem arra termett, hogy a maga javát keresse, hanem alárendeltjeinek javát. Különben minden értelmes inkább választaná, hogy más legyen az ő hasznára, semhogy ő a másért törje magát!* (in: Platón, Az állam) Az igazi vezető egyetlen igaz motivációja: a szolgálat. De honnan jöhetne szívünkbe ez az egyetlen igaz és nemes motiváció? Jézus ugyanezt fogalmazza meg: „*Aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint a legkisebb, és aki vezet, olyan legyen, mint aki szolgál.*” (Lk. 22.26) Ő azonban nemcsak elmondta e bölcsességet, hanem meg is élte. A legnagyobb, Isten, aki emberré lett, a legalantasabb szolgáló munkát végzi el: lázadó rabszolgaként kereszthalált hal, átokhalált hal, hogy mindazokat, akiket vezet, a legteljesebb mértékig szolgálja, hiszen Jézus ezen szolgálata nélkül soha nem vezethetne bennünket az élet teljességébe, megbékélésre Istennel, a másik emberrel és magunkkal, az örök életbe. Ugyanezt képviselte és élte meg Pál Efézusban, aki könnyek, alázat és megpróbáltatások között kereste az ő hasznukat, és aki nem hogy nem gazdagodott meg az efézusi szolgálatban, de maga dolgozott, hogy nekik az evangéliumot hirdethesse (v. 34). A vezetés egyfajta hatalom, és ezért mindig óriási kísértés: a családban, az egyházban, a munkahelyen, nem formális helyzetekben. A vezető mindig, újra és újra ki van téve annak, hogy az ellenkezőjét tegye annak, amit tennie kellene: mások szolgálata helyett maga hasznát keresi, miközben a legszentebb célokat

tartja a szeme előtt. De elkerülhetetlen, hogy a pénz szeretete, vagy a hiúság, vagy a becsvágy, vagy a kényelem kísértése, vagy egyszerűen csak a pusztá hatalom mámora ne kísértse meg. A krisztusi vezető újra és újra meg kell hogy vizsgálja szívének igazi motivációit: lehet, hogy tegnap még valóban az Úrért tettem, de ma már – miközben a tegnap emléke ajkaimon – valóban saját magamért cselekszem. Nincs más, mint újra és újra a legnagyobb vezető, a legalázatosabb szolga, Jézus jelenlétébe jönni, és engedni, hogy beszéljen velünk.

A krisztusi vezető harmadik tulajdonsága, hogy nem hallgatja el az evangélium nagy és dicsőséges igazságát. Pál így szól az efézusiakhoz: „*Semmit sem hallgattam el abból, ami hasznos ... bizonyosságot tettem zsidóknak is, meg görögöknek is az Istenhez való megtérésről és a mi Urunkban, Jézusban való hitről.*” Majd újra: „*Nem vonakodtam attól, hogy hirdessem nektek az Isten teljes akaratát.*” A munkahelyen, amennyire nem számít, sőt, tabu az életed átláthatósága, a családi élet egysége, tisztességes volta, az ún. privát életed erkölcsös volta, ugyanolyan mértékben „tiltott” a vallási meggyőződésről beszélni. Van-e a krisztusi vezetőnek mégis olyan felelőssége, hogy bizonyosságot tegyen arról, akiben minden teremtett, aki által egy napon mindenki megítéltetik, aki az egész világ és történelem kulcsa, középpontja, szíve? Lehet-e, kell-e, hogy szó essék Jézus Krisztusról? Vagy pedig el kell fogadnunk azt, hogy ő, legalábbis, ami a szavakat illeti, kizárta a munkát, a nyilvános élet világából? Bizonyos, hogy nem elsődleges feladatunk Jézus Krisztus evangéliumának hirdetése a munkahelyünkön. De az is bizonyos, hogy Ő az Úr, és nem a szokások, az elvárások. Ha az életünk végső mércéje, hogy betöltsük a szolgálatot, amit Jézus ránk bízott, készen kell lennünk arra, hogy a megfelelő alkalommal számot adjunk a bennünk élő reménységről (1Pét.315). (Ill. Alfa vacsorán 8 kolléga egy asztalnál...)

III. A krisztusi vezető szabadon és szeretettel ér célba

Egy napon minden vezető célba ér, előbb vagy utóbb – ha más nem, halálakor – leteszi a felelősséget, amit Isten ráruházott. Vannak felelősségek, amelyek idővel múlnak el, például a szülői vezetői felelősség, egy-egy munkahelyi vagy gyülekezeti pozícióhoz kapcsolódó felelősség, és vannak, amelyek mindvégig velünk maradnak (a született vezető valahogy, valamilyen formában mindig vezető). Azt tehát nem kérdés, hogy egy napon letesszük, vagy elvétetik tőlünk a vezetés felelőssége, az azonban igen, hogy hogyan fogjuk megélni azt a napot. Pál apostol búcsúja egy ilyen napnak gyönyörű és vonzó példája. Bárcsak megragadna bennünket az, ahogyan Pált búcsúzik és ahogy őt búcsúztatják, hogy ez is erősítsen bennünket abban, hogy nem éri meg semmi, ami kevesebb annál, mint hogy Jézust szolgáljuk és krisztusi vezetők legyünk! Tegyük fel a kérdést magunknak bármilyen vezetői helyzetben is vagyunk: hogyan szeretném majd befejezni, hogyan képzelem azt a napot? Sok kép lehet bennünk a befejezésről: egyesek arra vágynak, hogy meggazdagodva, megtollasodva fejezzék be, és ez motiválja őket. Ismerünk olyanokat, aki meggazdagodva fejezték be – de közutálatnak örvendve. Vajon fellelegeznek a rám bízottak, amikor végre kiszabadulnak vezetésnek nevezett uralmam alól? Vajon azzal kell majd szembe néznem, hogy kudarcot vallottam, mert mindaz, amit egy életen át építettem, amibe mindenemet beleadtam semmivé lett? Semmivé lehet a vagyon, amit gyűjtöttem, a

vállalkozás, amit építettem, a gyülekezet, amit plántáltam, a szolgálat, amit beindítottam, a munka, amiért fáradtam... Szégyenben, erkölcsi bukásban végzem, vagy csendesen, szeretettel körülvéve? Jézust szolgáltam, vagy magamat?

Pál efézusi szolgálata befejezésének két aspektusára szeretnék rámutatni. Az egyik Pál belső szabadsága, őszintesége, megelégedettsége. *„Mindenki véréből tiszta vagyok...”*, azaz betöltöttem, amit Jézus rám bízott. Pál jó lelkiismerettel búcsúzik. Nem retteg, hogy mi lesz élete nagy művével, pedig tudja, dühös farkasok, hamis tanítók jönne majd. Jézust szolgált, és most is Isten kegyelmébe ajánlja őket, aki *„felépíthet benneteket, és örökséget adhat nektek a szentek között.”* Nem fél, hogy majd kiderül, mit rontott el, vagy miben volt hamis, tisztességtelen, csaló. Az, aki Jézust szolgált, nem fél befejezni egy-egy feladatot. Tudja, hogy hibái, kudarcai is Krisztus kegyelmének oltalma alatt vannak. Békében fekszik le, és alszik az ilyen ember. Bárcsak így tennék le majd egy napon azt a vezetői szolgálatot, ahol ma vagyunk.

A búcsú másik oldala azok szeretete, akiket szolgált: *„Miután ezeket elmondta, mindnyájukkal együtt térdre borulva imádkozott. Ekkor valamennyien nagy sírásra fakadtak, Pál nyakába borultak, és csókolgatták őt.”* A krisztusi vezetés mély szeretetkapcsolatokat szült. A könnyek, a csókok, az ölelések mind az Isten dicsőítése, a hálaadás és könyörgés összefüggésében a lehető legnagyobb gazdagságot jelentik. Micsoda kép a befejezésre! Édesapák és édesanyák! Nagyszülők és testvérek! Munkahelyi vezetők! Született, másokkal mindig hatással lévő vezetők! Mi lesz a vége? Mit szeretnél látni? Miért akarsz élni? Mindez a tiéd, ha felöltözöd a legfőbb vezetőt, a legalázatosabb szolgát, Jézus Krisztust. Mindez a tiéd, ha Pállal magadévá teszed a hitvallást: *„Én mindezekkel nem gondolok, sőt, még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem futásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól azért kaptam, hogy bizonyosságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról.”* Ámen!